

SALDOLUVUT – KAIKKI TOIMIALAT

Varjo laskeutui talouden ylle

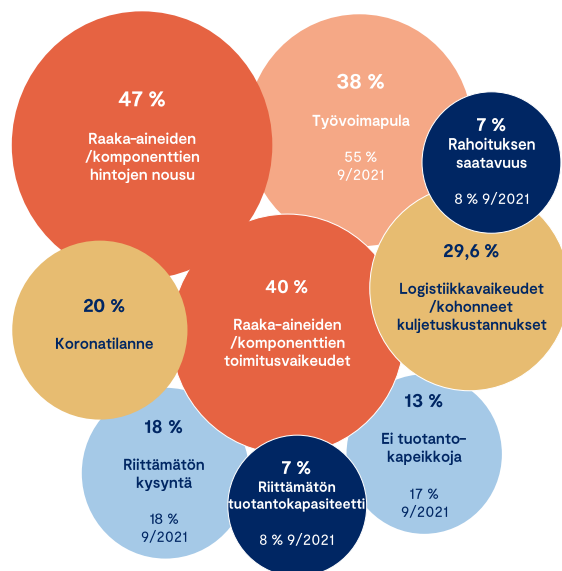
Suhdannetilanne Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan yrityksissä on vaisumpi kuin viime syksyn mittauksessa, mutta edelleen kohtuullisella tasolla pitkän ajan keskiarvoihin nähden. Suhdannetta synkentää voimakkaassa nousussa olevat kustannukset ja tilanteen heikko ennustettavuus. Venäjän sota tai siihen liittyvät pakotteet heikentävät yrityksen toimintaa merkittävästi kymmenellä prosentilla vastaajista ja 56 prosentilla jonkin verran. Tämä käy ilmi Pohjanmaan kauppakamarin jäsenyritystensä parissa maaliskuun puolivälissä tekemästä Business Panel -yritysbarometristä.

Kaikki Business Panelin saldoluviut ovat kääntyneet alaspäin edellisestä mittauksesta, mutta ovat tunnelmaa lukuun ottamatta kuitenkin nollaviivan yläpuolella. Tämän vuoden liikevaihtoarviota verrattuna viime vuoteen, tilauskanta verrattuna vuodentakaiseen ja henkilöstömäärää verrattuna tulevaan puoleen vuoteen kuvaavat saldoluviut ovat 20:n yläpuolella eli positiivisesta tilanteesta kertovia on reilut parikymmentä prosenttiyksikköä enemmän kuin tilanteen heikompana näkeviä. Vain tunnelmaa kuvaava saldoluviu on negatiivinen. Puolet vastaajista pitää tunnelmaa kuitenkin normaalina.

Mittareiden kääntymisen laskuun johtuu osin barometrin ajankohdasta ja kysymyksenasetteluista. Nykyistä tilannetta verrataan toiseen koronakevääseen, jolloin näkymät olivat jo selvästi valoisammat kuin ensimmäisenä koronasyksynä, joka oli edellisen kyselyn vertailukohta.

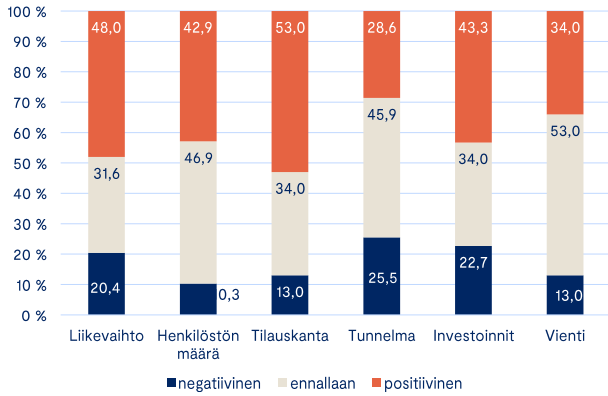
Yrityksensä kannattavuuden heikkenemiseen verrattuna viime vuoden uskovia on kolmannes vastaajista. Vajaa neljännes uskoo kannattavuuden paranevan viime vuodesta.

Suurin pullonkaula yritysten toiminnassa on raaka-aineiden ja komponenttien hinnannousu, joka jarruttaa liki joka toisen yrityksen toimintaa. Raaka-aineiden ja komponenttien toimitusvaikeudet rajoittavat toimintaa 40 prosentissa yrityksistä. Työvoimapula, joka edellisessä mittauksessa rajoitti yrityksistä 55 prosentin toimintaa, on nyt jarruna 38 prosentissa yrityksistä.

TOIMINNAN PULLONKAULAT

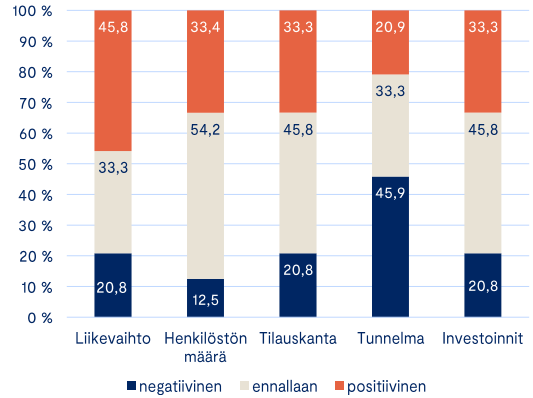
Teollisuus

Teollisuuden kaikki saldoluovut ovat nollaviivan yläpuolella. Puolet teollisuuden vastaajista uskoo liikevaihdon olevan tänä vuonna viime vuotta suurempi ja yhtä moni kertoo vuodentakaista paremmasta tilauskannasta. Vastaavasti kolmannes kertoo liikevaihdon nousevan tänä vuonna viime vuoden tasolle, samoin tilauskannan olevan viimevuotisella tasolla. Kannattavuuden heikentymistä kuitenkin ennakoiti 38 % vastaajista. 43 % on aikeissa rekrytoida lähikuukausina, kun taas joka kymmenes on vähentämässä väkeä. Reilu puolet arvioi viennin yltävän viime vuoden tasolle ja kolmannes arvioi viennin ylittävän viime vuoden tason. Tunnelma teollisuudessa on hyvin kahtiajakoinen: 29 % pitää tunnelmaa optimistisena ja 26 % pessimistisenä.

Teollisuudessa yritysten toimintaa rajoittaa eniten raaka-aineiden tai komponenttien hinnannousu, joka jarruttaa toimintaa jopa reilussa 70 %:ssa yrityksistä. Raaka-aineiden tai komponenttien toimitusvaikeudet ovat pullonkaulana 64 %:ssa ja logistiikkavaikeudet tai kohonneet kuljetuskustannukset 41 %:ssa teollisuuden yrityksistä. Osajapula rajoittaa 37 %:n toimintaa.

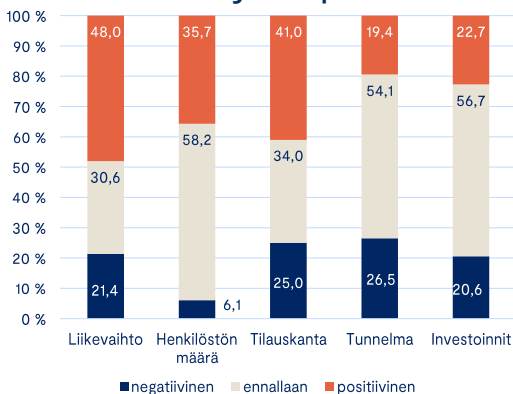
Rakentaminen

Rakennusala on riippuvainen muista aloista ja siksi suhdannevaihtelut näkyvät viiveellä. Kesti pitkään ennen kuin pandemian vaikutukset ulottuivat alalle, myös toipuminen käynnistyi hitaammin ja nyt ala on ainoa, jonka liikevaihdon saldoluku on jatkanut nousuaan edellisen mittauksen jälkeen. Myös rekrytointiaikeet ovat suuremmat kuin viime syyskuussa. Tilauskanta on edellisestä mittauksesta kutistunut, mutta edelleen on kuitenkin enemmän niitä yrityksiä, joilla tilauskanta on vuodentakaista vahvempi kuin niitä, joilla se on heikompi, ja 46 % arvioi tilauskannan vahvistuvan lähikuukausina. Tunnelma alalla on kuitenkin vajonnut reilusti pakkaselle. Kolmannes vastaajista pitää tunnelmaa alalla normaalina, 47 % pessimistisenä tai erittäin pessimistisenä.

Rakennusalan selvästi suurin pullonkaula on voimakkaassa nousussa olevat raaka-aineiden ja komponenttien hinnat, jotka vaikuttavat toimintaan 88 %:ssa yrityksistä. "Kustannustason kehittymisen epävarmuus on suurin riskitekijä", kiteyttää eräs vastaaja. Osajapula rajoittaa 29 %:n toimintaa.

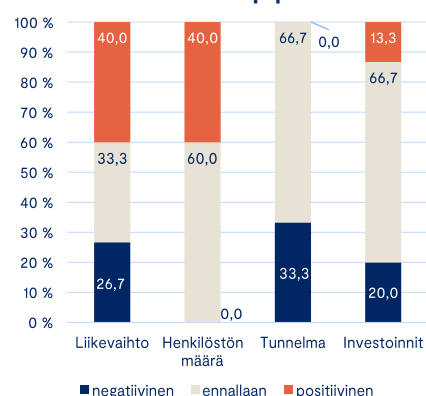
Yksityiset palvelut

Palvelualan kaikki saldoluovut ovat taittuneet alaspäin, mutta ovat kuitenkin tunnelmaa lukuun ottamatta nollaviivan yläpuolella. Liki puolet alan yrityksistä uskoo liikevaihdon kapuavan tänä vuonna viime vuotta korkeammalle ja kolmannes uskoo sen olevan samalla tasolla. Tilaukskirjat ovat vuodentakaista paksummat 41 %:lla yrityksistä ja ennallaan kolmanneksella. Rekrytointiaikeissa lähikuukausina on reilu kolmannes yrityksistä ja vain 6 % on aikeissa vähentää väkeä.

Palvelualan pullonkaulojen kolmen kärki on aivan toinen kuin muilla aloilla. Toiminnan suurin jarruttaja on työvoimapula, joka vaikuttaa toimintaan 42 %:ssa yrityksistä. Toiseksi suurin pullonkaula on edelleen koronatilanne, josta kärsii 29 % alan yrityksistä. Riittä-mättömästä kysynnästä kärsii reilu viidennes alan yrityksistä.

Kauppa

Kaupan alan saldoluovista rekrytointi ja tilauskanta ovat jatkaneet nousuaan sitten viime syyskuun mittauksen. Alan tilauskanta onkin nyt ensimmäistä kertaa kevään 2019 jälkeen ylittänyt nollaviivan. Liikevaihto ja tunnelma ovat sen sijaan laskeneet. Tunnelma on kuitenkin ainoa nollaviivan alle vajonnut mittari. Kaksi viidestä yrityksestä uskoo kuluvan vuoden liikevaihdon ylittävän viimevuotisen ja kolmannes uskoo sen yltävän samalle tasolle. Alan yrityksistä yksikään ei ole aikeissa vähentää väkeä, kaksi viidestä on rekrytointiaikeissa. Tunnelmaa pitää normaalina kaksi kolmesta vastaajasta ja loppu kolmannes pitää tunnelmaa pessimistisenä.

Kaupan alan yritysten suurin jarruttaja on raaka-aineiden tai komponenttien toimitusvaikeudet, jotka jarruttavat yrityksistä 60 %:n toimintaa. 40 % vastaajista kokee raaka-aineiden tai komponenttien hintojen nousun haittaavan toimintaansa, ja yhtä moni vastaa logistiikkavaikeuksien tai kohonneiden kuljetuskustannuksien haittaavan toimintaansa. Työvoimapulasta kärsii hiukan reilu neljännes vastaajista.

Pohjanmaan kauppakamari tekee säännöllisesti alueellisen kartoituksen yritysten tilanteesta. Tämä Business Panel –kysely toteutettiin 11–15.3.2022 kauppakamarin jäsenyritysten keskuudessa. Kyselyyn vastasi kaikkiaan 253 yritystä, vastausprosentti oli 26. Tilastotieteellistä analyysia ei ole tehty, joten tuloksia on pidettävä suuntaa antavina. Vastausten jakauma:

Teollisuus	39 %	Hlöstön määrä:	
Rakentaminen	10 %	1–9	35 %
Palvelu	39 %	10–49	34 %
Kauppa	6 %	50–249	25 %
Muu	7 %	yli 250	6 %